

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

49

**НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

Матеріали конференції
Забезпечення якості вищої освіти

ОДЕСА, 2018

Матеріали друкуються відповідно до рішення 49-ї науково-методичної конференції ОНАХТ «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 11–13 квітня 2018 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Мураховський В.Г., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Букарос А.Ю., канд. техн. наук, доцент,
Корнієнко Ю.К., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Кручек О.А., канд. техн. наук, доцент,
Агеєва І.М., канд. екон. наук, доцент,
Дишкантюк О.В., канд. техн. наук, доцент,
Жихарева Н.В., канд. техн. наук, доцент,
Котлик С.В., канд. техн. наук, доцент,
Купріна Н.М., канд. екон. наук, доцент,
Саркісян Г.О., канд. техн. наук, доцент,
Світий І.М., канд. техн. наук, доцент,
Соц С.М., канд. техн. наук, доцент,
Шарахматова Т.Є., канд. техн. наук, доцент,
Шпирко Т.В., канд. техн. наук, доцент,
Риженко Л.Д., методист

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА РАХУНОК ФОРМУ- ВАННЯ ЯКІСНОГО КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ	
Т.М. Барабаш, І.С. Бобрікова, Т.М. Жирнова, О.О. Барабаш	170
ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ЕКОЛОГІЇ	
О.Л. Гаркович, Г.В. Крусір, М.М. Мадані, М.М. Панченко	172
КОНСТРУЮВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	
Г.В. Крусір, О.Л. Гаркович, Р.І. Шевченко, І.О. Кузнецова	175

СЕКЦІЯ 3

Забезпечення ефективності самостійної роботи студентів. Інформаційні технології та методологічні особливості дистанційного навчання

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ	
Ф.А. Трішин, Ю.К. Корнієнко, В.Г. Мураховський	178
ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЗИМОВОГО ДИСТАНЦІЙНОГО МОДУЛЯ 2017-2018 Н. Р.	
Ф.А. Трішин, Ю.К. Корнієнко	185
РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ СТУДЕН- ТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
О.Б. Каламан	191
ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ «ЧИСЕ- ЛЬНІ МЕТОДИ»	
Ю.К. Корнієнко, С.В. Болтач	194
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ	
А.О. Соловей, Г.В. Ангелов, О.М. Кананихіна, Т.С. Ботіка	196
ПРО ФОРУМ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	
Ю.С. Федченко, Н.Г. Коновенко, Н.П. Худенко	198
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛО- ГІЙ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ	
Т.М. Афанасьєва, Г.О. Саркісян, Н.В. Доценко, Г.І. Палвашова	201
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	
Т.Є. Шарахматова, О.Б. Чабанова, О.А. Кручек, Є.О. Котляр	203
САМОСТІЙНІСТЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРОТЯГОМ НАВЧАННЯ	
Н.В. Доценко, Т.М. Афанасьєва, О.М. Мірошніченко, Г.І. Палвашова	205
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ НА ПЛАТФОРМІ MOODLE, ЯК ШЛЯХ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
А.В. Вітюк, В.Х. Кирилов	208

Загалом відмітимо, що проведений зимовий дистанційний модуль, який є складовою частиною весняного семестру, показав свою ефективність при управлінні самостійною роботою студентів та, особливо, контролі над цією діяльністю. Це дуже важливо, в тому числі, для організації систематичного зворотного зв'язку між викладачем та студентом, тобто інтерактивності в навчанні. При цьому побудова матеріалу в системі дистанційного навчання повинна здійснюватися таким чином, щоб формувати у студента компетенції, які йому будуть необхідні в подальшій навчальній та професійній діяльності.

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

О.Б. Каламан

Розвиток сучасного суспільства відбувається в епоху інформатизації, яка характеризується застосуванням засобів інформаційних та комунікативних технологій у багатьох сферах людської діяльності, в тому числі в сфері освіти. Педагогічний досвід показує, що використання інформаційних технологій та їх різних поєднань в навчальному процесі створює справжній технологічний прорив в методології, організації та практичній реалізації навчального процесу при вивченні багатьох навчальних дисциплін на всіх рівнях системи освіти.

Перспективним напрямом у використанні можливостей інформаційних технологій для підвищення якості професійної підготовки фахівця і розвитку особистості студента в системі освіти є дистанційне навчання. В даний час в теорії та практиці дистанційного навчання склалася ситуація, що характеризується суперечностями між:

- розвитком інформаційного суспільства, можливостями технічних і програмних забезпечень різних видів інформаційних технологій та недостатнім опануванням студентами комп'ютерною грамотністю;
- недостатньою теоретичною розробленістю проблеми педагогічного супроводу в процесі дистанційного навчання і практичною необхідністю його здійснення в контексті дистанційного навчання.

Таким чином, актуальність дослідження визначається становленням інформаційного суспільства, підвищенням значущості дистанційного навчання в процесі розвитку особистості, підвищенням якості освіти та відсутністю науково обґрунтованих умов утримання педагогічного супроводу в процесі дистанційного навчання студентів.

Вважаємо найбільш прийнятним визначення, яке під дистанційним навчанням розуміє навчання за допомогою засобів телекомунікацій, при яких суб'єкти освіти (викладачі та студенти), маючи просторову або тимчасову віддаленість, здійснюють загальний навчальний процес, який спрямований на створення ними зовнішніх освітніх продуктів і відповідних внутрішніх змін

(збільшень) самих суб'єктів освіти. При такому розумінні дистанційні курси або їх окремі елементи органічно вбудовуються в загальну освітню систему.

Педагогічний супровід процесу дистанційного навчання студентів закладів вищої освіти як діяльність викладача, що включає в себе застосування нових інформаційних технологій, організацію, коригування та контроль виконуваної в індивідуальному режимі самостійної роботи студентів з урахуванням заходів допомоги, спрямованої на стимулювання активної навчально-пізнавальної самостійної діяльності студентів, створення психологічного комфорту в процесі навчання, забезпечення різних рівнів інтерактивної взаємодії, оперативного зворотного зв'язку засобами інформаційних технологій.

Аналіз педагогічних принципів дистанційного навчання дозволяє зробити висновок про те, що на протязі всього періоду вивчення дисципліни студент повинен реально відчувати керівництво викладача. Цей принцип слід враховувати при організації педагогічного супроводу в дистанційному навчанні.

Зміст педагогічної діяльності в новій освітній системі, заснованій на комп'ютерних і телекомунікаційних технологіях, істотно відрізняється від традиційної. По-перше, значно ускладнюється діяльність щодо розробки курсів, оскільки швидко розвивається її технологічна основа, що вимагає від викладача розвитку спеціальних навичок і прийомів педагогічної роботи. Крім того, сучасні інформаційні технології висувають додаткові вимоги до якості розроблюваних навчальних матеріалів в основному через відкритості доступу до них як великого числа студентів, так і викладачів та експертів, що посилює контроль за якістю цих матеріалів. По-друге, особливість сучасного педагогічного процесу полягає в тому, що центр ваги при використанні нових інформаційних технологій поступово переноситься на студента, який активно будує свій навчальний процес, вибираючи певну траєкторію в розвиненому освітньому середовищі.

Важлива функція викладача - підтримати студента в його діяльності і сприяти його успішному просуванню в морі різноманітної навчальної інформації. Навчити студента всьому неможливо. Завдання викладача в дистанційному навчанні - сприяти найбільш повному зануренню в досліджувану дисципліну, формуванню навичок самостійного пізнання і забезпечення інтелектуального зростання, готовності до вирішення нестандартних завдань і ситуацій. Викладач покликаний сприяти активізації пізнавальної діяльності студентів. Щоб подача знань відповідала новим технологіям, викладачеві необхідно сконцентрувати увагу студента саме на самостійному навчанні, яке розглядається як найважливіший ресурс педагогічного менеджменту, що змінює стереотипи, що склалися про завдання і функції викладача.

Таким чином, основною діяльністю студентів в процесі дистанційного навчання є їх самостійна робота, тому в розділі висвітлюється проблема взаємозв'язку самостійної роботи і мотивації в педагогічному супроводі при дистанційному навчанні. Важливим для нашого дослідження є положення про те, що процес дистанційного навчання повинен бути глибоко вмотивованим.

Вмотивованість навчання - це психологічна характеристика інтересу студента до засвоєння знань, до придбання певних умінь і навичок, до власного розвитку. Одним з найбільш важливих мотиваційних умов навчання є наявність у студента мотиву самовдосконалення, який не може бути задоволений без придбання потрібних здібностей.

Під курсом дистанційного навчання ми розуміємо не тільки сам текст занять, а цілісний процес, що включає керівництво викладачем навчальним процесом, самостійну роботу студентів, обмін повідомленнями як з куратором курсу, так і з іншими студентами. При цьому одне з найважливіших завдань при створенні курсу - визначити, в якій мірі він може доповнити очний курс і повинен використовувати переваги, що даються іншими формами навчання. Тому однією з особливостей такого курсу є його сполучуваність з традиційними формами навчання.

Нової освітньої парадигмою, що інтенсивно поширюється у всьому світі, є дистанційне навчання, яке в ідеалі дозволяє побудувати для кожного індивідуальну траєкторію навчання, пройти її, використовуючи для цього можливості сучасних інформаційних технологій; задовольнити потреби в освітніх послугах в тому режимі, в якому це найбільш зручно і комфортно. Тому велике значення в процесі дистанційного навчання має роль викладача. Одним з важливих умов ефективності цієї ролі в дистанційному навчанні є знання його теоретичних основ, з'ясування тих закономірностей, які слід враховувати при проведенні такої роботи в навчальному процесі. Дотримання особливостей дистанційних методів навчання при організації педагогічного супроводу студентів створює сприятливі умови для цілісного розвитку особистості, її здібностей і якостей, в тому числі професійно значущих, за рахунок: особливого характеру взаємодії суб'єктів навчання; здатності студентів самостійно працювати з інформацією; створення і підтримки позитивної емоційної атмосфери в процесі навчальної діяльності.

Якість дистанційного навчання підвищиться при організації педагогічного супроводу студентів, яке включає ефективну взаємодію викладача і студентів на всіх етапах навчального процесу, так як планування, створення умов, здійснення навчання, контроль, корекція вимагають спільної роботи викладача і студентів.

Для організації педагогічного супроводу при дистанційному навчанні найбільш важливі дидактичні, академічні та комунікативні здібності викладача. Для ефективності процесу педагогічного супроводу в дистанційному навчанні найбільш значущими, на нашу думку, є конструктивні та комунікативні здібності, так як конструктивні здібності проявляються в створенні творчої робочої атмосфери при виконанні самостійних завдань. Комунікативні здібності виявляються в організації дистанційного навчання доброзичливого педагогічного спілкування, що стимулює у студентів прагнення до пізнання нового.

Ефективність педагогічного супроводу в процесі дистанційного навчання досягається наступними умовами: наявністю у студентів комп'ютер-

ної грамотності, урахуванням психологічних закономірностей сприйняття, пам'яті, мислення, уваги і вікових особливостей студентів, їх індивідуальних і особистісних особливостей, створенням психологічного комфорту, що включає вміння викладача вести діалог засобами інформаційних технологій, знаходити індивідуальний підхід до студентів, здійсненням особливим чином організованого самоконтролю студентів і систематичного контролю викладача за засвоєнням знань, передбаченого при розробці відповідних навчальних програм, володінням студентами навичками самостійної роботи, забезпеченням ефективної взаємодії всіх компонентів системи дистанційного навчання (між викладачем і студентами, студентами між собою, студентами і навчальним матеріалом). Перспективи дослідження вбачаються в подальшій розробці такої проблеми, як створення системи педагогічного супроводу в процесі дистанційного навчання різними дисциплінами закладу вищої освіти.

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ «ЧИСЕЛЬНІ МЕТОДИ»

Ю.К. Корнієнко, С.В. Болтач

Дисципліна «Чисельні методи» викладається на факультеті комп'ютерної інженерії, програмування та кіберзахисту у другому семестрі студентам другого курсу напряму підготовки «Комп'ютерні науки». Розроблений нами дистанційний курс дисципліни «Чисельні методи» був розміщений на сайті дистанційного навчання ОНАХТ. Курс представлений у вигляді декількох підрозділів: методичні матеріали та рекомендації для студентів, навчальний розділ, атестаційні матеріали.

Методичні матеріали та рекомендації для студентів містять загальну інформацію по вивченню навчального курсу «Чисельні методи», вимоги по рівню підготовленості студента при завершенні вивчення дисципліни, рекомендації по вивченню окремих тем курсу, а також по виконанню індивідуальних і самостійних робіт (в тому числі і таких, що контролюються), матеріали по підготовці до екзамену.